

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1946 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Genom en den 8 mars 1946 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 191, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 16 februari 1934 om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m., vilken enligt lag den 23 mars 1945 (nr 66) gäller till och med den 30 juni 1946,¹ skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1947.

Sedan 1934 års riksdag (skr. nr 15) bifallit av Kungl. Maj:t i proposition den 12 januari 1934 (nr 56) framlagt förslag till lag om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m., att gälla tills vidare till och med den 30 juni 1935, utfärdade Kungl. Maj:t den 16 februari 1934 lag i ämnet (nr 19), i det följande benämnd clearinglagen. Lagens giltighet har därefter årligen förlängts, senast genom lag den 23 mars 1945 (nr 66) för tiden till och med den 30 juni 1946.

I clearinglagen hava vidtagits vissa ändringar, beträffande 1 § genom lagar den 15 juni 1935 (nr 326), den 19 april 1940 (nr 234) och den 14 december 1945 (nr 859), beträffande 2 § genom förut angivna lag den 23 mars

¹ Senaste lydelse av 1 §, se SFS 1945:859, av 2 §, se SFS 1945:66, samt av 3 §, se SFS 1937:199.

1945 samt i fråga om 3 § genom nyssnämnda lag den 15 juni 1935 och lag den 7 maj 1937 (nr 199).

Clearinglagen har i sin nu gällande avfattning följande lydelse.

1 §.

Har i främmande stat rätten att förfoga över betalningsmedel inskränkts, äge Konungen, i den mån så prövas nödigt för vinnande av betalningsutjämning (clearing), efter hörande av fullmäktige i riksbanken förordna, att den, som är betalningsskyldig för vara, härrörande från den främmande staten, eller eljest är pliktig att utgiva betalning för fordran, som tillkommer någon i den staten eller som från sådan fordringsägare övergått å annan, skall fullgöra betalningsskyldigheten

a) om clearingavtal slutits med den främmande staten, genom att på villkor, som stadgas i avtalet, inbetala beloppet i riksbanken eller i annan av Konungen angiven bank eller ock i särskild för ändamålet inrättad kassa; samt

b) i annat fall genom beloppets insättande i bank eller kassa, varom under a) förmäles, å räkning, varöver förfogande icke må ske i vidare mån än Konungen bestämmer.

I förordnande, som nu sagts, äge Konungen föreskriva, i vilket myntslag betalningen skall fullgöras.

I fall, som under b) avses, äge Konungen, i stället för att förordna om betalningsskyldighetens fullgörande i där stadgad ordning, föreskriva att betalning må erläggas allenast med användande av visst eller vissa slag av betalningsmedel eller fordringar.

Har förordnande, som avses i första stycket, meddelats, äge Konungen, där det finnes erforderligt för vinnande av det med förordnandet avsedda ändamålet, tillika förordna, att myndighet, som Konungen bestämmer, må, om skälig anledning ej föreligger för underlåtenhet att fullgöra betalningsskyldighet, varom i nämnda stycke sägs, vid vite förelägga den betalningsskyldige att verkställa betalningen inom viss tid. Har anstånd med betalning medgivits, vare det ej hinder för föreläggande som nu sagts. Vid prövning av yrkande om utdömmande av vite må jämväl fråga, huruvida vite bort föreläggas, komma under bedömande. Utdömt vite skall tillfalla kronan. Ej må vite förvandlas till frihetsstraff.

2 §.

I fall då förordnande meddelas om insättning av medel å räkning, som i 1 § under b) avses, äge Konungen, där omständigheterna därtill föranleda, tillika förordna, att den, som har fordran hos någon i den främmande staten men på grund av där vidtagna inskränkningar i rätten att förfoga över betalningsmedel ej kan erhålla betalning, skall äga utbekomma betalning av insatta medel mot det att han för clearing av fordringar, för vilkas gäldande insättningar skett, avstår så mycket av sin egen fordran, som svarar mot uppbores belopp.

Lag samma vare i fråga om medel, som finnas insatta i bank eller kassa enligt vad i 1 § under a) sägs, därest förhållanden inträffat, som medföra att för medlens användande clearingavtalet icke kan tillämpas.

3 §.

Där för tillsyn å efterlevnad av förordnande varom ovan sagts så finnes behöfligt, äge Konungen stadga skyldighet att förete handelsböcker jämte

därtill hörande handlingar. Konungen äge jämväl i övrigt meddela erforderliga föreskrifter för verkställande av förordnandet så ock till förhindrande av åtgärder, som äro ägnade att uppenbart motverka vinnandet av med förordnandet avsett ändamål.

Förordnanden jämlikt clearinglagen hava av Kungl. Maj:t vid olika tillfällen genom särskilda kungörelser meddelats i förhållande till vissa stater, beträffande vilka betalningsöverenskommelser avslutats, varjämte med stöd av clearinglagen betalningsspärr i viss utsträckning upprättats i förhållande till vissa länder. En redogörelse för dessa förordnanden har intagits i propositionen.

Handläggningen av ärenden rörande tillämpning av clearinglagen och de med stöd av densamma utfärdade kungörelserna ankommer på clearingnämnden, för vilken instruktion av Kungl. Maj:t utfärdats den 28 augusti 1934, nr 465 (jfr kungörelsen den 15 februari 1935, nr 23, med vissa bestämmelser angående uppgiftsskyldighet i förhållande till clearingnämnden).

Då, såsom förut nämnts, clearinglagen upphör att gälla med utgången av juni månad 1946, har inom handelsdepartementet till övervägande upptagits frågan om utsträckning av lagens giltighetstid. I ärendet hava kommerskollegium, clearingnämnden och fullmäktige i riksbanken avgivit yttranden och tillstyrkt, att lagens giltighetstid förlänges. Någon ändring av lagens innehåll ifrågasättes icke.

Föredragande departementschefen, statsrådet Myrdal, har — under uttalande att behov av sådant bemyndigande, varom i clearinglagen stadgas, alltjämt gör sig gällande — förordat, att lagens giltighetstid förlänges med ett år.

Lagrådet har lämnat det upprättade lagförslaget utan erinran.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition, nr 191, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 april 1946.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Bergquist*, *Karl Emil Johanson*, *Westman*, *Krügel*, *Löthner*, *Olofsson* och *William Ohlsson*;

från andra kammaren: herrar *Hedlund* i Östersund och *Björling*, fru *Gustafson* samt herrar *Landgren*, *Gustafsson* i Lekåsa, *Sundström* i Vikmanshyttan, *Sveningsson* och *Andersson* i Mölndal.